

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως : 54/2011

Του Ε΄ Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Συνεδρίαση της 8^{ης} Φεβρουαρίου 2011

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Πρόεδρος: Βασίλειος Κοντόλαιμος. Αντιπρόεδρος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Ιωάννης Διονυσόπουλος, Ανδρέας Χαρλαύτης, Παρασκευάς Βαρελάς, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Νίκη Μαριόλη, Βασιλική Τύρου, Κουήν Χουρμουζιάν, Νομικοί Σύμβουλοι .

Εισηγήτρια: Σοφία Παναχράντου-Αναγνώστου Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ Ερωτήματος: τα υπ αριθμ πρωτ. α.Φ 80000/οικ.14995/873/27/9/2010 β. Φ. 13200/1304/103/27-1-2010 γ. Φ 80000/3656/175/25.2.2009 δ. Φ 80000/26073/1030/25-11-2008 έγγραφα της Διεύθυνσης Κύριας Ασφάλισης Αυτοαπασχολουμένων- Τμήμα Β΄ της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών

ΕΡΩΤΗΜΑ. α) Εάν θα είναι δυνατή η αναγνώριση του συνόλου του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας σε φορέα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, όταν έχει ήδη αναγνωρισθεί από άλλο φορέα που δεν εποπτεύεται από τον Υπουργό β) Αν είναι δυνατόν να αναγνωρισθεί κατ' επιλογή του ενδιαφερομένου μέρος του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας σε ένα φορέα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και ο υπόλοιπος χρόνος της στρατιωτικής υπηρεσίας σε άλλο ομοειδή φορέα, αρμοδιότητας ή όχι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Επί του ως άνω θέματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί ως ακολούθως .

I. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1). Στο άρθρο 1 του Νόμου 1358/1983. (ΦΕΚ Α ` 64). « Αναγνώριση και εξαγορά του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας των ασφαλισμένων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες διατάξεις». όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 παρ. 5 του Ν 1539/1985 (Α 64), και 1759/1988(ΦΕΚ Α΄50), ορίζεται ότι :

« 1. Αναγνωρίζεται ως χρόνος ασφάλισης για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης που χορηγούν οι οργανισμοί κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο χρόνος της στρατιωτικής υπηρεσίας στις Ένοπλες Δυνάμεις στα Σώματα Ασφαλείας καθώς και στο Λιμενικό και στο Πυροσβεστικό Σώμα που υπηρέτησαν ως κληρωτοί ή έφεδροι οι ασφαλισμένοι των οργανισμών αυτών. Από το χρόνο υπηρεσίας που διανύθηκε με την ιδιότητα του μόνιμου ή εθελοντή ή ανακαταταγμένου δεν αναγνωρίζονται περισσότερα από τρία χρόνια.

Κατ' εξαίρεση, ο χρόνος της στρατιωτικής υπηρεσίας, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου, υπολογίζεται και για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος, εφόσον ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει το 58ο έτος της ηλικίας του και έχει πραγματοποιήσει 3.600 ημέρες εργασίας.

Οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας που εξαιρούν από τον υπολογισμό για τη θεμελίωση του δικαιώματος το χρόνο της στρατιωτικής υπηρεσίας δεν εφαρμόζονται για τους ασφαλισμένους που αναγνωρίζουν το χρόνο αυτό σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου ή έχουν αναγνωρίσει το χρόνο αυτό με εξαγορά σύμφωνα με άλλες διατάξεις.

Επίσης υπολογίζεται και για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος:

α) λόγω αναπηρίας εφόσον ο ασφαλισμένος είναι ανατομοφυσιολογικώς ανάπηρος σε ποσοστό 67 % και άνω και έχει πραγματοποιήσει 900 ημέρες εργασίας και

"β. Λόγω θανάτου ασφαλισμένου, εφόσον η χήρα έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας της ή τα τέκνα δεν έχουν υπερβεί το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 24ο, όταν σπουδάζουν, ή έχουν υπερβεί το 18ο έτος αλλά ήταν

και παραμένουν ανίκανα για εργασία, πριν από τη συμπλήρωση του ορίου αυτού και ο θανών ασφαλισμένος είχε πραγματοποιήσει στην ασφάλιση ενός ή περισσότερων ομοειδών ασφαλιστικών οργανισμών μέχρι το χρόνο του θανάτου του 900 ημέρες εργασίας»

2. "Αν ο ασφαλισμένος έχει υπαχθεί διαδοχικά στην ασφάλιση δύο ή περισσότερων ομοειδών ασφαλιστικών οργανισμών, η αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας, όπως προσδιορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, θα γίνεται από έναν οργανισμό κύριας ασφάλισης και έναν οργανισμό επικουρικής ασφάλισης που θα επιλέξει ο ασφαλισμένος. Αν ο ασφαλισμένος υπάγεται παράλληλα στην ασφάλιση δύο ή περισσότερων ομοειδών ασφαλιστικών οργανισμών, η αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας θα γίνεται μόνο για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης από έναν οργανισμό κύριας ασφάλισης ή έναν οργανισμό επικουρικής ασφάλισης που θα επιλέξει ο ασφαλισμένος.

Αν στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου δεν θεμελιώνεται δικαίωμα σύνταξης σε κανένα ομοειδή ασφαλιστικό οργανισμό κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, ο αναγνωριζόμενος χρόνος υπολογίζεται και για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις προϋποθέσεις των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 1 του νόμου αυτού. Ο ασφαλισμένος που συνταξιοδοτήθηκε λόγω αναπηρίας χωρίς τον υπολογισμό του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας και έχει χρόνο ασφάλισης σε δεύτερο ομοειδή οργανισμό δικαιούται να υπολογίζει το χρόνο της στρατιωτικής υπηρεσίας και για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις προϋποθέσεις της παραγρ. 1 του άρθρου 1 του νόμου αυτού".

Η στρατιωτική υπηρεσία, που ήδη αναγνωρίσθηκε από το Δημόσιο ή από άλλον οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, για την απονομή ή την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης δεν μπορεί να αναγνωρισθεί δεύτερη φορά και από άλλον οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης.

"Αν όμως κατά το χρόνο της στράτευσης εχώρησε ασφάλιση σε ασφαλιστικό οργανισμό, είναι δυνατή η αναγνώριση ολόκληρου ή μέρους του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας σε άλλον ομοειδή οργανισμό, ο δε

ασφαλισμένος εξαιρείται για το χρόνο αυτόν από την ασφάλιση του οργανισμού όπου ασφαλίστηκε για το χρόνο της στρατεύσεώς του.

Οι εισφορές που καταβλήθηκαν για την ασφάλιση επιστρέφονται στον ασφαλισμένο ατόκως από τον οργανισμό όπου ασφαλίστηκε".

3. Το δικαίωμα για την αναγνώριση του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας όπως προσδιορίζεται στις προηγούμενες παραγράφους, έχει ο ασφαλισμένος και σε περίπτωση θανάτου του τα μέλη της οικογένειάς του που δικαιούνται σύνταξη λόγω του θανάτου του.»

2) Με την υπ αριθμ. 179/1983 Ατομική Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία εκδόθηκε κατόπιν σχετικού ερωτήματος της Δ/σης Κύριας Κλαδικής Ασφάλισης Τμ.Β΄ του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (νυν Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων), και πριν τροποποιηθεί το άρθρο 1 με το άρθρο 23 του ν 1539/1985, έγινε δεκτό ότι ο περιορισμός που εισάγεται με την παρ 1εδ 2 του ίδιου ως άνω νόμου (σελ.3),αναφέρεται σε Ασφαλιστικούς Οργανισμούς της αρμοδιότητας του αυτού Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ως εκ τούτου είναι δυνατή η αναγνώριση χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας σε φορείς που τελούν υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ακόμη και στην περίπτωση που ο ίδιος αυτός χρόνος έχει αναγνωρισθεί από ασφαλιστικό οργανισμό που εποπτεύεται από άλλον Υπουργό.

II. Ερμηνεία διατάξεων-υπαγωγή

1) Το ευεργέτημα της αναγνώρισης του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας που ασκείται με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.1358/1983 ,(όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 23 του ν.1539/1985),είτε από τον αμέσως ασφαλισμένο είτε, σε περίπτωση θανάτου του, από τα μέλη της οικογένειάς του που έχουν δικαίωμα να λάβουν σύνταξη λόγω θανάτου, παρέχεται για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης και κατ' εξαίρεση υπολογίζεται και για τη συμπλήρωση του χρόνου που απαιτείται και για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος εφόσον ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει το 58^ο έτος της ηλικίας του και έχει πραγματοποιήσει 3.600 ημέρες εργασίας, με τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νόμου. (ΣτΕ 3406/2006 τμ Α , 172/2005 τμ Α κ.α.)

2) Εν προκειμένω, από το συνδυασμό

α) του εδ. 2 της § 2 του άρθρου 1 του ν.1358/83, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με τις διατάξεις του άρθρου 23 του ν.1539/85,

β) καθώς και του εδ. 3 της παρ.2 του άρθρου 1 του ιδίου ως άνω νόμου, συνάγεται ότι η αναγνώριση της στρατιωτικής θητείας από ασφαλισμένο ο οποίος έχει υπαχθεί παράλληλα στην ασφάλιση δύο η περισσότερων ομοειδών ασφαλιστικών οργανισμών θα γίνεται μόνο για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξής του ή της συμπληρώσεως του χρόνου που απαιτείται για τη συμπλήρωση του συνταξιοδοτικού του δικαιώματος, από έναν οργανισμό κύριας ασφάλισης ή έναν οργανισμό επικουρικής που θα επιλέξει ο ασφαλισμένος. Η στρατιωτική υπηρεσία που ήδη αναγνωρίσθηκε από το Δημόσιο ή από άλλον οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, για την απονομή ή την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης δεν μπορεί να αναγνωρισθεί δεύτερη φορά και από άλλον οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, ακόμη και στην περίπτωση που ο ίδιος αυτός χρόνος έχει αναγνωρισθεί από ασφαλιστικό οργανισμό που εποπτεύεται από άλλον Υπουργό.

Εκ των ανωτέρω ερμηνευτικώς συνάγεται ότι, ο ασφαλισμένος έχει το δικαίωμα να αναγνωρίσει μέρος του χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας σε έναν ασφαλιστικό οργανισμό αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και μέρος του εναπομείναντος χρόνου της στρατιωτικής υπηρεσίας, σε άλλον ασφαλιστικό Οργανισμό, που δεν είναι υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, αρκεί να μην αναγνωρισθεί ο ίδιος αυτός χρόνος δύο φορές, αφού ο νόμος ρητά απαγορεύει μόνο την αναγνώριση του συνόλου της στρατιωτικής υπηρεσίας δύο φορές, είτε από ομοειδείς ΟΚΑ που είναι υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, είτε από ομοειδείς ΟΚΑ που δεν είναι υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

3) Ο Κ Τ δικαστικός υπάλληλος ήταν ασφαλισμένος στο Δημόσιο και στο Ταμείο Νομικών, (και ήδη Τομέα Ασφάλισης Νομικών –ΤΑΝ του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Ανεξάρτητα Απασχολουμένων_ΕΤΑΑ). από 27/1/1973

μέχρι 17/9/2006. Με την υπ αριθμ. πρωτ. 5226/7-11-2006 αίτησή του υπέβαλε αίτημα συνταξιοδότησεως από το Ταμείο Νομικών. Ο χρόνος ασφάλισης του ανέρχεται συνολικά σε 34 χρόνια, 7 μήνες και 21 ημέρες ,στον οποίο προσμετρήθηκε και μέρος του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας ,ίσο με ένα έτος ήτοι από 23/10/1968 μέχρι 22/10/1969.

Προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί και από το Δημόσιο στο συνολικό χρόνο ασφαλισής του προσμετρήθηκε και μέρος του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας ίσο με ένα έτος δηλ από 24/10/1969 -23/10/1970, χρόνος που δεν είχε υπολογισθεί για την συνταξιοδότησή του από το Ταμείο Νομικών..

III .ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Εν όψει των ανωτέρω κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, η απάντηση που αρμόζει στο ερώτημα που τέθηκε είναι η εξής:

Ο Κ.Τ δικαστικός υπάλληλος, έχει το δικαίωμα να αναγνωρίσει μέρος του χρόνου της στρατιωτικής του υπηρεσίας σε έναν φορέα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης δηλ από το Ταμείο Νομικών(και ήδη Τομέα Ασφάλισης Νομικών –ΤΑΝ του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Ανεξάρτητα Απασχολουμένων_ΕΤΑΑ), και τον υπόλοιπο χρόνο της στρατιωτικής υπηρεσίας σε άλλο φορέα, όχι αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης , εν προκειμένω από το Δημόσιο, αρκεί να μην αναγνωρισθεί ο ίδιος χρόνος δύο φορές.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα: 24-2- 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΛΑΙΜΟΣ
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ

Η Εισηγήτρια

Σοφία Παναγράντου- Αναγνώστου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.